

โพลล์ภาวะรู้ตลาดพนัน

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Varakorn@dpu.ac.th

“ก ่อตลาด” เป็นคำสกรปรกที่สมควรถูกสถาปนาแข่งในสายตาของผู้เกลียดชังโลกาภิวัตน์ และผู้รังเกียจการแพ้ชนะของผู้มีส่วนร่วมในตลาดเสรี ซึ่งอาจคล้ายกับคำ GMO สำหรับผู้คนบางกลุ่ม อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะชอบหรือเกลียด มันก็ได้เกิดขึ้นมาแล้วและมีบทบาทสำคัญอย่างชนิดที่ใครก็จำเป็นต้องพยายามเข้าใจ

นับแต่ปลายทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ได้เกิดมีตลาดการพนันในการเลือกตั้ง primary ในรัฐไอโวาของการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า Iowa Electronic Market ซึ่ง University of Iowa เป็นผู้สนับสนุน

ตลาดเป็นแหล่งของการรวมตัวกันของข้อมูลเพื่อซื้อขายในแห่งเดียวกัน ตลาดที่แปลกประหลาดนี้มีได้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพนัน หากเป็นการศึกษาเพื่อเอาข้อมูลที่ได้จากตลาดนี้มาใช้พยากรณ์ผลการเลือกตั้ง (ดู www.tradesports.com และ www.betfair.com) ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีอเมริกันครั้งที่ผ่านไป ผู้คนได้จับตามองการพยากรณ์ที่เป็นผลมาจากการพนันของผู้คนจำนวนมากเช่นเดียวกับการพยากรณ์ของโพลล์มีชื่อที่เดียว

ตลาดพนันเช่นนี้จะนำการคาดเดาที่เชื่อว่ามีเหตุผลของผู้คนจำนวนมากที่เข้ามาร่วมพนันออกมาแปลเป็นสิ่งที่เรียกว่า best collective guesses (การคาดเดาร่วมกันอย่างดีที่สุด) ของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เศรษฐศาสตร์เรียกตลาดลักษณะแปลกใหม่นี้ว่า information prediction markets

การทำงานของตลาดเป็นไปในรูปที่มีการซื้อขายสัญญากัน สมมติในการเลือกตั้งประธานาธิบดี คนที่เชื่อว่าบุชจะชนะก็จะซื้อสัญญาในราคาหนึ่ง (ที่สูงไม่เกินหนึ่งเหรียญ) ที่ระบุว่า จะจ่ายให้หนึ่งเหรียญหากบุชชนะและไม่จ่ายให้หากบุชแพ้

คนใดที่เชื่อว่าบุชจะแพ้ก็จะเป็นคนขายสัญญาตรงข้ามกันนี้โดยคาดหวังว่าจะได้เงินอย่างเดียวยจากการขายโดยไม่ต้องจ่ายเงินเมื่อผลออกมาว่าบุชแพ้

ตลอดระยะเวลาก่อนเลือกตั้งจะมีทั้งคนที่ซื้อและขายสัญญาใหม่ และคนที่เปลี่ยนใจนำสัญญาเก่ามาซื้อขายกันตกลงกันในราคาทั้งสองฝ่ายพอใจ (ซึ่งสะท้อนความเชื่อมั่นหรือการคาดเดาของแต่ละฝ่ายว่าใครจะเป็นผู้ชนะ) เมื่อคนจำนวนมากเป็นล้านๆ คนมาร่วมซื้อขายสัญญากันในตลาดนี้

ราคาของสัญญาที่ซื้อขายกันก็จะมีทางโน้มเคลื่อนไหวเข้ามาใกล้กันเพราะหากใครโง่แหลมเสนอขายสัญญาเช่นในราคาสิบเซ็นต์และจ่ายหนึ่งเหรียญหากบุชชนะ คนที่เชื่อว่าบุชชนะก็จะแย่งกันซื้อ

การซื้อขายสัญญากว้างขวางเช่นนี้ที่เกิดขึ้นได้เพราะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต การซื้อขายสัญญาสะท้อนการคาดเดาของแต่ละคนและราคาของสัญญาที่ใกล้เคียงกันที่ออกมาก็จะเป็นการคาดเดาร่วมกันของตลาด ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เชื่อว่าการคาดเดาร่วมกันของคนหลายคนที่มีผลประโยชน์ร่วมกันจากการพนันจะทำให้เกิดการคาดเดาที่แม่นยำกว่าความเห็นของคนตอบคำถามโพลล์ซึ่งบังเอิญอยู่ในบ้านในวันนั้นที่มาสำรวจ

นักวิชาการเชื่อว่าในตลาดการพนันที่เงินพนันไม่มากจนไม่มีขีดจำกัดในเรื่องเงินมาพนัน และสามารถ “ขาย” สัญญาก่อนที่จะ “ซื้อ” มา (ดังที่เรียกว่า short-selling) ได้ ซึ่งต่างจากตลาดเงินหลายแห่งที่มีการห้าม ทำให้ตลาดไม่ถูกจำกัดและกลายเป็นตลาดข้อมูล (information market) ที่น่าจะให้ผลการคาดเดาที่แม่นยำกว่าตลาดธรรมดา

ในสองสามปีที่ผ่านมาได้เกิด information prediction markets ขึ้นอีกหลายแห่งและถูกใช้เป็นเครื่องมือในการพยากรณ์เกือบทุกสิ่ง ตั้งแต่ผลการเลือกตั้ง ความสำเร็จของสินค้าใหม่ ความสำเร็จหรือล้มเหลวของธุรกิจใหม่ ผลของคดีคนดัง (ตลาดพนันคดีไมเคิล แจกสัน กำลิ่งร้อนแรง) การออกหัวก้อยของหนังใหม่ที่เข้าโรง จนไปถึงชะตากรรมของชุดดำขลุสเซน ฯลฯ

Justin Wolfers และ Eric Zitzewitz แห่งมหาวิทยาลัย Stanford ได้รวบรวมงานศึกษาในเรื่องตลาดดังกล่าวและพบว่าสอดคล้องกับความเชื่อทางวิชาการว่าการคาดเดาของกลุ่มผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทำให้เกิดความแม่นยำในการพยากรณ์มากกว่าโพลล์

โครงการ Iowa Electronic Market พบว่าในการเลือกตั้งหลายครั้งระหว่าง 1998-2001 ผลจากการพยากรณ์ของตลาดดังกล่าวมีข้อผิดพลาดเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.5 เมื่อเปรียบเทียบกับข้อผิดพลาดเฉลี่ยของโพลล์ร้อยละ 2.1 และในการเลือกตั้งประธานาธิบดีครั้งที่ผ่านๆ มา Iowa Electronic Market และตลาดอื่นๆ ก็พยากรณ์ได้ถูกต้องว่าบุชจะชนะ

ในวงการธุรกิจ Goldman Sachs และ Deutsche Bank ใช้ตลาดดังกล่าวพยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจได้แม่นยำเท่ากับที่นักเศรษฐศาสตร์พยากรณ์ Siemens ใช้ตลาดพยากรณ์อย่างถูกต้องว่าบริษัทจะส่งมอบโครงการผลิตซอฟต์แวร์หนึ่งไม่ทันเวลา ถึงแม้ว่าหน่วยงานภายในจะยืนยันว่าเสร็จทันก็ตาม (ผู้เขียนไม่ต้องถึงกับใช้ตลาดเช่นนี้ซึ่งยังไม่มีในบ้านเราพยากรณ์ก็สามารถบอกได้ว่าสนามบินสุวรรณภูมิเปิดใช้บริการเป็นปกติไม่ทันในปี 2548 อย่างแน่นอน)

และ Hewlett-Packard ใช้ตลาดพยากรณ์ยอดขายเครื่อง
พิมพ์ได้แม่นยำกว่าวิธีดั้งเดิมที่ทํากันมา

ถึงแม้ information prediction markets เป็นเครื่องมือ
พยากรณ์ที่พอใช้ได้แต่ก็ไม่ใช้สิ่งวิเศษ เพราะมีข้อ
บกพร่องอยู่หลายประการ

ข้อแรก ผู้ร่วมซื้อขายซึ่งได้แก่ผู้พนันในตลาดมีทางโน้มที่จะ
ให้น้ำหนักมากเกินไปแก่เหตุการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและ
ไม่น่าจะเกิดขึ้นอย่างสุดโต่งโดยให้น้ำหนักน้อยเกินไปแก่ความ
เป็นไปได้ระดับกลางของสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

ตัวอย่างเช่นมักให้ผู้คาดว่ามีโอกาสชนะสูงอย่างสุดโต่ง
หรือไม่ก็เพื่ออย่างสุดโต่ง ความเป็นไปได้ระดับกลางในการชนะ
หรือแพ้มักให้กันน้อย

ข้อสอง รสนิยมของผู้พนันมักครอบงำความเป็นจริงของ
โลก ดังเช่นแฟนของทีมใดก็มักพนันทีมของตนว่าจะชนะโดย
ไม่ดูโลกจริง หรือพนันเข้าข้างพรรคการเมืองที่ตนเองศรัทธา
โดยมองข้ามกระแสความนิยมจริง อย่างไรก็ตาม ในตลาดที่มี
การพนันกันมาก ปัจจัยที่ทำให้ราคาต่อรองไม่สอดคล้องกับ
ความเป็นไปได้ดังกล่าวนี้จะถูกหาประโยชน์โดยคนหัวใสโดย
เร็ว ไม่ว่าจะจากการซื้อหรือการขายสัญญาจนกระทั่งราคาต่อรอง
ตกลงมาใกล้สิ่งที่คนส่วนใหญ่คาดเดาในที่สุด

กลไกตลาดมิใช่ของเหลวสปรก การพนันในบางลักษณะ
ไม่ใช่ของเหลวสำหรับสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของ
information prediction market ซึ่งสามารถเป็นเครื่องมือในการ
พยากรณ์ได้อย่างน่าสนใจ แต่เป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยงหากทำให้
ตนเองหรือครอบครัวเดือดร้อน

สิ่งหนึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งสร้างสรรค์และทำลายในเวลาเดียวกัน
ไฟเป็นคนรับใช้ที่ดีแต่เป็นนายที่เลวฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ชายก็เป็นได้ทั้งการตีสนามมนุษย์ชาติและการข่มขืนฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ